# Kilencven éve

## *Börtönügyi Kongresszus Budapesten*

Az 1841-ben, Olaszországban elindított börtönügyi kongresszusok sorából szá-munkra, magyarok számára, az 1905-ösnek van kiemelkedő jelentősége, mivel azt az ülést Budapesten tartották. Fővárosunk azóta nem adott helyt ilyen méretű nemzetközi rendezvénynek, ahol kizárólag börtönüggyel és büntetéstani problémákkal foglalkoztak. (Mai mércével ehhez hasonlónak talán az 1993-as Kriminológiai Világkongresszus tekinthető.)

A 335 küldöttből 181 volt külföldi, akik 28 államot képviseltek. Nem teljes felsorolást adva itt voltak az Egyesült Államokból, megjelentek a franciák, olaszok, németek, angolok, hollandok, románok, valamennyi skandináv állam, a szerbek, de még a japánok is. A kongresszus mind tudományos, mind gyakorlati szempontból jelentős eredményeket hozott. Négy osztályban (szekcióban), 16 témakörben folytak a viták, megbeszélések. A szekcióvitákat öt nyilvános előadás előzte meg, ahol megismerhető volt a hazai és a külföldi börtönügy aktuális helyzete. A magyar beszámolót *Földes Béla* tartotta.

A korabeli hazai szakírók hangot adtak azon véleményüknek, hogy a kongresszuson kifejtett és megfogalmazott „kívánságok" olyanok, amelyek megragadják a törvényhozók figyelmét, továbbá az ott elhangzott megoldásokat a hazai szakemberek is mielőbb alkalmazni fogják. A kongresszus véleményező és tanácsadó jellegéből adódott, hogy határozatait az egyes államok törvényhozóinak figyelmébe ajánlották. Javasolták a pénzbüntetés gyakoribb alkalmazását, az esküdtszék (a laikus elem!) kiterjesztését, bár éppen ez utóbbi kérdésben a kongresszus nem érezte magát határozathozatalra hivatottnak, ezért csak óhaját fejezte ki, hogy kapjon nagyobb szerepet a polgárok közvetlen részvétele az igazságszolgáltatásban. Állást foglaltak az elítéltek erkölcsi osztályozásában, kifejtve, hogy a legromlottabbakat, továbbá a serdületlen ifjakat teljesen különítsék el a többi elítélttől. A kongresszus külön intézet létrehozását javasolta a korlátozott beszámíthatóságú egyéneknek, és egy másikat a megrögzött alkoholistáknak. Részletes javaslatot tettek az elítéltek szabad levegőn való foglalkoztatására. Állást foglaltak abban is, hogy a vizsgálati foglyok nem kényszeríthetők munkavégzésre. Abból a tényből kiindulva, hogy a bűncselekmények felét ittas állapotban, zömmel szombat estétől hétfőn reggelig követik el, javasolták, hogy az említett időtartamban korlátozzák az alkohol árusítását.

A budapesti tanácskozás a börtönügy fejlesztése tekintetében jelentős eredményeket hozott, különösen a fiatalkorúakkal kapcsolatban. Külön szakosztály foglalkozott e kérdésekkel, ahol megfogalmazták, hogy a börtönbüntetést úgy kell végrehajtani, mint az ún. javítóintézetekben, másrészt javaslatot tettek az elhagyott, támasz nélküli gyermekek megmentésére, hangsúlyozva e kérdésben az állam felelősségét.

A fiatalkorúak „ügyét" a legégetőbb napi kérdésnek tekintették és az észak-amerikai példát ajánlották követendő példának, tehát különeljárást, különbíróságot, különintézetet.

A kongresszus tagjai meglátogatták a „kőbányai" gyűjtőfogházat, valamint a rákospalotai leány- és a kassai fiú javító-nevelő intézetet, és lássanak csodát, valamennyi külföldit meglepték a modern intézetek.

*T. F.*